

Έκθεση για τις Θρησκευτικές Ελευθερίες του Υπουργείου Εξωτερικών των Η.Π.Α. για το Έτος 2009

Το Σύνταγμα προβλέπει την ελευθερία της θρησκείας, και νόμοι και πολιτικές της χώρας συμβάλλουν στην εν γένει ελεύθερη άσκηση των θρησκευτικών δικαιωμάτων. Το Σύνταγμα καθιερώνει την Ανατολική Ορθόδοξη του Χριστού Εκκλησία (Ελληνορθόδοξη Εκκλησία) ως την επικρατούσα θρησκεία, αλλά προβλέπει επίσης ότι όλοι οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να πιστεύουν σε όποια θρησκεία θέλουν.

Η κυβέρνηση γενικώς σεβάστηκε τις θρησκευτικές ελευθερίες εμπράκτως. Ωστόσο, μερικές φορές, μη Ορθόδοξες θρησκείες αντιμετωπίζουν διοικητικά εμπόδια ή νομικούς περιορισμούς στην άσκηση του θρησκευτικού τους δικαιώματος. Το Σύνταγμα και η νομοθεσία απαγορεύουν τον προσηλυτισμό και προβλέπουν ότι τελετές λατρείας δεν επιτρέπεται να διαταράσσουν τη δημόσια τάξη ή να προσβάλλουν τα χρηστά ήθη. Δεν έχει εκδοθεί καμία νέα άδεια για λειτουργία ευκτηρίου οίκου από το 2006. Συνολικά, δεν υπήρξε καμία αλλαγή από πλευράς της κυβέρνησης ως προς τον σεβασμό των θρησκευτικών ελευθεριών κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση.

Υπήρξαν περιπτώσεις κοινωνικών προσβολών ή διακρίσεων λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων, ή πρακτικών. Ορισμένοι μη Ορθόδοξοι πολίτες εξέφρασαν παράπονα ότι αντιμετωπίζονται με καχυποψία από τους συμπολίτες τους ή τους ελέγχθη ότι δεν ήταν γνήσιοι έλληνες όταν αποκάλυψαν τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις. Ο αριθμός των αντισημιτικών επεισοδίων αυξήθηκε μετά τις ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Γάζα τον Δεκέμβριο του 2008.

Η αμερικανική κυβέρνηση συζητά θέματα θρησκευτικής ελευθερίας με την ελληνική κυβέρνηση στο γενικό πλαίσιο της πολιτικής της για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τμήμα Ι. Δημογραφικά Στοιχεία των Θρησκειών

Η χώρα έχει έκταση 50.502 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 11,2 εκατομμυρίων. Η κυβέρνηση δεν τηρεί στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις θρησκευτικές ομάδες. Εκτιμάται ότι 97% του πληθυσμού αυτό-προσδιορίζονται ως Ελληνορθόδοξοι. Το υπόλοιπο 3% αποτελείται από Μουσουλμάνους, Ρωμαιοκαθολικούς, Προτεστάντες, Εβραίους, Παλαιοημερολογίτες Ορθόδοξους, Μάρτυρες του Ιεχωβά, μέλη της Εκκλησίας του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών (Μορμόνους),

Σαϊεντολόγους, Μπαχάι, οπαδούς του Χάρε Κρίσνα, και της αρχαίας Ελληνικής πολυθεϊστικής θρησκείας.

Η πλειονότητα των κατοίκων μη Ελληνικής υπηκοότητας και των μεταναστών δεν είναι Ελληνορθόδοξοι. Για τους μετανάστες, οι μεγαλύτερες θρησκευτικές ομάδες είναι οι Μουσουλμάνοι, οι Ρωμαιοκαθολικοί και οι Προτεστάντες και κατοικούν κυρίως στην Αθήνα. Υπάρχει μία επίσημα αναγνωρισμένη μουσουλμανική μειονότητα με περίπου 100.000 με 120.000 μέλη που κατοικεί στην Θράκη. Η μουσουλμανική κοινότητα της Αθήνας έχει πληθυσμό άνω των 200.000 και αποτελείται κυρίως από μετανάστες από τη Μέση Ανατολή και τη Νότια Ασία.

Τμήμα II. Σεβασμός της Κυβέρνησης ως προς την Θρησκευτική Ελευθερία

Νομικό Πλαίσιο / Πολιτική

Το Σύνταγμα προβλέπει την ελευθερία της θρησκείας και νόμοι και πολιτικές συνέβαλαν γενικά ελεύθερη άσκηση του θρησκευτικού δικαιώματος. Το Σύνταγμα καθιερώνει την Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία του Χριστού (Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία) ως την επικρατούσα θρησκεία, αλλά προβλέπει επίσης το δικαίωμα όλων των πολιτών να ασκούν την θρησκεία της επιλογής τους. Ορισμένες θρησκευτικές ομάδες αντιμετωπίζουν διοικητικούς περιορισμούς στην ίδρυση νομικά αναγνωρισμένων θρησκευτικών οργανώσεων ή στην λειτουργία ευκτηρίων οίκων. Το Σύνταγμα και η νομοθεσία απαγορεύουν τον προσηλυτισμό.

Η κυβέρνηση στηρίζει οικονομικά την Ορθόδοξη Εκκλησία. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση καταβάλλει τους μισθούς και τις δαπάνες για την θρησκευτική εκπαίδευση των κληρικών και χρηματοδοτεί την συντήρηση κτηρίων της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η κυβέρνηση καταβάλλει επίσης τους μισθούς και ορισμένα έξοδα των τριών επίσημων μουσουλμάνων θρησκευτικών ηγετών (των μουφτῆδων) και 183 ιμάμηδων στη Θράκη και παρέχει ένα μικρό μηνιαίο επίδομα σε άλλους ιμάμηδες στη Θράκη. Καμία άλλη θρησκευτική ομάδα δεν λαμβάνει οικονομική αρωγή από την κυβέρνηση. Ορισμένες ομάδες, όπως η εβραϊκή κοινότητα, έχει ζητήσει ίση μεταχείριση με την Ορθόδοξη Εκκλησία ως προς αυτό το θέμα.

Η κυβέρνηση αναγνωρίζει το Κανονικό Δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, τόσο ως προς εσωτερικά θέματα της Εκκλησίας όσο και σε τομείς του αστικού δικαίου, όπως είναι ο γάμος. Η Ορθόδοξη Εκκλησία, η Εβραϊκή θρησκεία και το Ισλάμ είναι οι μόνες θρησκευτικές ομάδες που αναγνωρίζονται ως «νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,» και έχουν το δικαίωμα να κατέχουν, να κληροδοτούν και να κληρονομούν ακίνητα και να εκπροσωπούνται στα δικαστήρια επισήμως με το όνομά τους ως θρησκευτικές οργανώσεις. Άλλες θρησκευτικές οργανώσεις μπορεί να είναι εγγεγραμμένες ως «νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.» Υπό αυτό το καθεστώς δεν μπορούν να έχουν απευθείας στην ιδιοκτησία τους «ευκτήριους οίκους» ή άλλα περιουσιακά στοιχεία ως θρησκευτικές οντότητες, αλλά πρέπει να εγκαθιδρύουν άλλα νομικά πρόσωπα με την μορφή αστικών συνδέσμων προκειμένου να έχουν το δικαίωμα ιδιοκτησίας, να κληροδοτούν και να κληρονομούν περιουσία ή να εκπροσωπούνται στα δικαστήρια για νομικές υποθέσεις. Για να αναγνωριστεί μία θρησκευτική ομάδα ως «νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου,» πρέπει να είναι "γνωστή θρησκεία" ή δόγμα. Δικαστικές αποφάσεις έχουν ορίσει τις "γνωστές θρησκείες ή δόγματα" ως θρησκείες που έχουν φανερό διδασκαλία και τελετές λατρείας δημόσιου χαρακτήρα, είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δεν θίγουν την δημόσια τάξη και τα χρηστά ήθη, και έχουν μία σαφή ιεραρχική δομή. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναγνωρίζει ομάδες ως "γνωστές θρησκείες" εμμέσως, εκδίδοντάς τους άδειες ευκτηρίου οίκου. Μια θρησκευτική ομάδα αναγνωρισμένη ως "γνωστή θρησκεία" προστατεύεται από το Σύνταγμα. Ορισμένες θρησκευτικές ομάδες όπως οι Ρωμαιοκαθολικοί, οι Πεντηκοστιανοί, οι Μπαχάι, οι Μεθοδιστές, οι Μορμόνοι, οι Ευαγγελικοί και οι Μάρτυρες του Ιεχωβά είναι αναγνωρισμένες ως «γνωστές θρησκείες.» Άλλες ομάδες, όπως οι Σαϊεντολόγοι, οι Χάρε Κρίσνα, και ομάδες που πιστεύουν στην αρχαία Ελληνική πολυθεϊστική θρησκεία έχουν υποβάλει αίτηση αλλά δεν έχουν λάβει ακόμη αναγνώριση ως «γνωστές θρησκείες.» Καμία νέα θρησκευτική ομάδα δεν έχει αναγνωριστεί από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων από το 2006.

Τον Μάρτιο του 2008, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων έθεσε νέες προϋποθέσεις στις θρησκευτικές ομάδες για την έκδοση άδειας « ευκτηρίου οίκου» προκειμένου να κατασκευάσουν ή να θέσουν σε λειτουργία έναν χώρο θρησκευτικής συνάθροισης. Σύμφωνα με τις νέες προϋποθέσεις, οι αιτούντες έπρεπε να έχουν λάβει πιστοποιητικό καταλληλότητας από το τοπικό Τμήμα Πολεοδομίας που να διαβεβαιώνει ότι ο χώρος λατρείας πληρούσε τους όρους του χωροταξικού κανονισμού της περιοχής και τους όρους ασφαλούς συνάθροισης. Πολλές θρησκευτικές ομάδες θεωρούν τις προϋποθέσεις αυτές ως επιπρόσθετα διοικητικά εμπόδια στην ελευθερία άσκησης θρησκευτικής λατρείας και ως αβάσιμες κατά το ελληνικό δίκαιο. Μέχρι το τέλος της περιόδου που

καλύπτει αυτή η έκθεση, καμία θρησκευτική ομάδα δεν είχε λάβει άδεια ευκτηρίου οίκου σύμφωνα με τις νέες προϋποθέσεις.

Ορισμένες θρησκευτικές ομάδες αντιμετωπίζουν επιπρόσθετα νομικά και διοικητικά προβλήματα επειδή δεν μπορούν να λειτουργούν ως νομικά πρόσωπα. Οι Σαϊεντολόγοι και μέλη της αρχαίας Ελληνικής πολυθεϊστικής θρησκείας ασκούν το δικαίωμα της πίστης τους μέσω μη κερδοσκοπικών οργανώσεων αστικού δικαίου, αλλά χωρίς άδεια ευκτηρίου οίκου. Χωρίς αναγνώριση που παρέχεται από την εν λόγω άδεια, γάμοι που τελούνται από θρησκευτικούς λειτουργούς αυτών των θρησκειών δεν έχουν νομική ισχύ. Οι Μπαχάι και μέλη άλλων θρησκευτικών ομάδων έχουν εκφράσει την επιθυμία να λειτουργούν εντός ενός νομικού πλαισίου ως νόμιμα αναγνωρισμένες θρησκείες και όχι ως σύνδεσμοι ιδιωτικού δικαίου.

Η νομοθεσία τιμωρεί «οποιοδήποτε υποκινεί σκόπιμα άλλους σε πράξεις ή ενέργειες που θα μπορούσαν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπων ή ομάδων προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής ή εκφράζει ιδέες προσβλητικές για πρόσωπα ή ομάδες προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνοτικής τους προέλευσης».

Το Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι και το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο υπέβαλαν μήνυση εναντίον της εφημερίδας Ελεύθερος Κόσμος και του πρώην υποψήφιου του Κόμματος Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός (ΛΑΟΣ) Κώστα Πλεύρη για ρατσισμό και αντισημιτισμό. Στις 4 Δεκεμβρίου 2007, ο Ελεύθερος Κόσμος αθώωθηκε, αλλά το δικαστήριο καταδίκασε τον Πλεύρη σε ποινή 14 μηνών με αναστολή για πρόκληση φυλετικού μίσους και βίας μέσα από το βιβλίο του «Οι Εβραίοι - Όλη η Αλήθεια.» Στο βιβλίο του ο συγγραφέας αρνείται το γεγονός του Ολοκαυτώματος και αποκαλεί τους Εβραίους «θανάσιμους εχθρούς» και «υπάνθρωπους». Ο Πλεύρης άσκησε έφεση κατά της ποινής του, και στις 27 Μαρτίου 2009 το Εφετείο τον αθώωσε από όλες τις κατηγορίες, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι ο κατηγορούμενος «δεν είχε ως στόχο τους Εβραίους λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους, αλλά, κυρίως, εξαιτίας των επιδιώξεων τους για παγκόσμια κυριαρχία και των μεθόδων που χρησιμοποιούν, προκειμένου να εκπληρώσουν την συνωμοτική δράση τους». Τοπικές και διεθνείς εβραϊκές οργανώσεις και οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων άσκησαν κριτική στην απόφαση. Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε ότι οι απόψεις του Πλεύρη «δεν αντιπροσωπεύουν τις πεποιθήσεις και τα συναισθήματα των Ελλήνων» και τις χαρακτήρισε ως «προσβλητικές για τον ελληνικό λαό». Ένας αντιεισαγγελέας του Αρείου Πάγου άσκησε αναίρεση

κατά της αθωωτικής απόφασης την 1η Ιουλίου 2009. Η αίτηση αναίρεσης είναι «υπέρ του νόμου,» και δεν στρέφεται κατά της συγκεκριμένης απόφασης με την οποία απαλλάσσεται ο Πλεύρης. Η εκδίκαση της έφεσης δεν έχει προγραμματιστεί ακόμη, αλλά αναμένεται κάποια στιγμή το φθινόπωρο του 2009.

Ρωμαιοκαθολικές εκκλησίες και σχετικά θρησκευτικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί πριν από το 1946 αναγνωρίζονται νομικά ως πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, αλλά Καθολικά ιδρύματα που έχουν ανεγερθεί μετά 1946 δεν έχουν την ίδια αναγνώριση. Από το 1999, η Καθολική Εκκλησία διεκδικεί ανεπιτυχώς αναγνώριση του Κανονικού της Δικαίου. Το 2006, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συνέστησε μια επιτροπή για να προτείνει νομοθετική ρύθμιση σχετικά με το νομικό καθεστώς της Καθολικής Εκκλησίας. Σύμφωνα με στελέχη της Καθολικής Εκκλησίας, η επιτροπή αυτή δεν έχει συνέλθει από τον Φεβρουάριο του 2007. Κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση, ηγέτες της Καθολικής Εκκλησίας επίσης κατήγγειλαν ότι κονδύλια που υποσχέθηκε η κυβέρνηση για την αποκατάσταση της Καθολικής Μητρόπολης της Αθήνας η οποία υπέστη βλάβες από τον σεισμό του 1998, δεν είχαν ακόμη καταβληθεί. Εκκλησιαστικοί ηγέτες σημείωσαν ότι κονδύλια για την αποκατάσταση του Ελληνορθόδοξου καθεδρικού ναού είχαν ήδη καταβληθεί.

Οι ηγέτες ορισμένων μη Ορθόδοξων θρησκευτικών ομάδων υποστήριξαν ότι όλοι οι φόροι που επιβάλλονται στις οργανώσεις τους συνιστούν διάκριση διότι η κυβέρνηση επιχορηγεί την Ορθόδοξη Εκκλησία και την Ορθόδοξη θρησκευτική διδασκαλία στα δημόσια σχολεία. Παραμένει ασαφές κατά πόσον νόμοι που προβλέπουν προνομιακή φορολογική μεταχείριση για την Ορθόδοξη Εκκλησία ισχύουν και για άλλες θρησκευτικές ομάδες.

Η Κυβέρνηση τηρεί τα Θεοφάνεια, την Καθαρή Δευτέρα, τη Μεγάλη Παρασκευή, τη Δευτέρα του Πάσχα, του Αγίου Πνεύματος, την Κοίμηση της Θεοτόκου, και την ημέρα των Χριστουγέννων ως εθνικές αργίες .

Ο νόμος προβλέπει εναλλακτικές μορφές της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας για τους αντιρρησίες συνείδησης και τους αντιρρησίες για θρησκευτικούς λόγους. Οι αντιρρησίες μπορούν, αντί της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας να εργάζονται σε δημόσια νοσοκομεία ή δημοτικές και δημόσιες υπηρεσίες για χρονικό διάστημα διπλάσιο της διάρκειας της στρατιωτικής θητείας μείον ένα μήνα, ουσιαστικά δηλαδή για 23 μήνες.

Η υποχρεωτική στρατιωτική θητεία για επαναπατρισθέντες (για εκείνους που μετανάστευσαν από το πρώην κομμουνιστικό μπλοκ και είναι ελληνικής εθνικής καταγωγής) έχει διάρκεια 3 μηνών και 5 μηνών για επαναπατρισθέντες αντιρρησίες. Παλιννοστούντες αντιρρησίες που έχουν κατά το παρελθόν υπηρετήσει στρατιωτική θητεία στη χώρα καταγωγής τους, αλλά έγιναν αντιρρησίες αργότερα στη ζωή τους δεν έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν να υπηρετήσουν εναλλακτική θητεία. Εκείνοι που έγιναν αντιρρησίες αφού υπηρέτησαν στρατιωτική θητεία και εντάχθηκαν μετά στους καταλόγους της εφεδρείας, δεν έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν να αναγνωρισθούν ως αντιρρησίες. Πολλές τέτοιες περιπτώσεις αντιρρησιών εκκρεμούσαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά αποσύρθηκαν μετά από αλλαγή νομοθεσίας η οποία προέβλεπε ότι άτομα άνω των 35 ετών απαλλάσσονται της στρατολόγησης.

Η διδασκαλία της Ορθόδοξης θρησκείας στα δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολεία, με έξοδα της κυβέρνησης, είναι υποχρεωτική για όλους τους Ορθοδόξους μαθητές. Μη Ορθόδοξοι μαθητές εξαιρούνται της διδασκαλίας. Ωστόσο, τα σχολεία δεν προσφέρουν καμία εναλλακτική δραστηριότητα ή άλλη θρησκευτική διδασκαλία για τα παιδιά αυτά.

Η Συνθήκη της Λωζάννης του 1923 δίνει το δικαίωμα στη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης να διατηρεί κοινωνικές και φιλανθρωπικές οργανώσεις ονομαζόμενες βακούφια, και επιτρέπει στους μουφτήδες να παρέχουν θρησκευτικές υπηρεσίες νομικής φύσης (βάσει του ισλαμικού νόμου της σαρία) στον τομέα του οικογενειακού και κληρονομικού δικαίου, και προβλέπει το δικαίωμα παιδείας στην τουρκική γλώσσα. Η Θράκη έχει δίγλωσσα μη θρησκευτικά σχολεία και δύο μουσουλμανικά θρησκευτικά σχολεία που χρηματοδοτούνται από το κράτος. Υπάρχει ειδικό καθεστώς ποσόστωσης για εισαγωγή σε τεχνικά ινστιτούτα και πανεπιστήμια, σύμφωνα με το οποίο κάθε χρόνο το 0.5% του συνολικού αριθμού θέσεων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διατίθεται σε μαθητές της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Η κυβέρνηση θεωρεί ότι οι μουσουλμάνοι που ζουν εκτός της Θράκης δεν καλύπτονται από τη Συνθήκη της Λωζάννης και ως εκ τούτου δεν μπορούν να απολαμβάνουν των δικαιωμάτων εκείνων που προβλέπονται από τη Συνθήκη. Ορισμένοι μουσουλμάνοι από την Θράκη που κατοικούν στην Αθήνα άσκησαν πιέσεις ανεπιτυχώς για ισλαμική θρησκευτική διδασκαλία για τα παιδιά τους.

Η κυβέρνηση αναγνωρίζει την Σαρία ως το δίκαιο που διέπει τα οικογενειακά και αστικά θέματα των μουσουλμάνων που κατοικούν στη Θράκη. Τα πρωτοδικεία στην Θράκη επικυρώνουν συστηματικά τις αποφάσεις των μουφτήδων, οι οποίοι έχουν δικαστικές αρμοδιότητες σε αστικά και οικογενειακά ζητήματα. Η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ένας αυτόνομος συμβουλευτικός οργανισμός της κυβέρνησης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων), έχει δηλώσει ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να περιορίσει τις εξουσίες των μουφτήδων στα θρησκευτικά τους καθήκοντα και θα πρέπει να σταματήσει να αναγνωρίζει την Σαρία, δεδομένου ότι το δίκαιο αυτό μπορεί να περιορίζει τα αστικά δικαιώματα μερικών πολιτών. Τα προηγούμενα χρόνια, ο Επίτροπος του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είχε εκφράσει την ανησυχία του σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μουσουλμάνες γυναίκες στην Θράκη εξαιτίας της σαρίας. Το 2006, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για την Θρησκεία και την Πίστη, ανέφεραν ότι είχαν ενημερωθεί για περιπτώσεις γάμων ανηλίκων και γάμων μέσω πληρεξουσίου.

Τον Φεβρουάριο του 2009, δύο μουσουλμάνες στη Θράκη αμφισβήτησαν επιτυχώς αποφάσεις του μουφτή στα ελληνικά δικαστήρια. Στην Κομοτηνή, μια μουσουλμάνα άσκησε έφεση σε απόφαση του τοπικού μουφτή να δώσει την επιμέλεια των δύο από τα τέσσερα παιδιά της στον σύζυγό της, ο οποίος σύμφωνα με πληροφορίες έπασχε από αλκοολισμό και ψυχολογικά προβλήματα. Στις 18 Φεβρουαρίου το Πρωτοδικείο Ροδόπης ανέτρεψε την απόφαση του μουφτή και έδωσε στην γυναίκα την επιμέλεια και των τεσσάρων παιδιών. Στην Ξάνθη, μια γυναίκα κατέθεσε αγωγή εναντίον του τοπικού μουφτή, ο οποίος είχε αναθέσει την επιμέλεια του παιδιού τους στον πρώην σύζυγό της, παρά την ιδιωτική συμφωνία μεταξύ τους να διατηρήσει εκείνη την επιμέλεια. Το δικαστήριο ανέτρεψε την απόφαση του Μουφτή και ανέθεσε την επιμέλεια στην γυναίκα.

Αναφορικά με το θέμα των διαζυγίων, μουσουλμάνες ακτιβίστριες ισχυρίστηκαν ότι επειδή όλες οι μουσουλμάνες γυναίκες στην Θράκη παντρεύονται με βάση την σαρία, είναι υποχρεωμένες να ζητήσουν την συγκατάθεση του μουφτή για να επιτύχουν την έκδοση διαζυγίου. Αυτές οι ακτιβίστριες σημείωναν ότι επειδή οι ερμηνείες της σαρίας δεν υπάρχουν σε γραπτή μορφή και επειδή μεγάλο μέρος του νομικού κώδικα δεν είναι διαθέσιμο σε επίσημη ελληνική μετάφραση, περιορίζονται ως συνέπεια τα δικαιώματα των γυναικών να κάνουν έφεση κατά αποφάσεων μουφτή σε ελληνικά δικαστήρια.

Τον Μάιο του 2008, ο Μουφτής της Κομοτηνής ανακοίνωσε ότι είχε ξεκινήσει ένα σχέδιο να μεταφραστεί το οικογενειακό δίκαιο Σαρία στα ελληνικά και αγγλικά. Η πρωτοβουλία αναλήφθηκε κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μετάφραση δεν είχε ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση.

Ο νόμος ορίζει να ορκίζονται όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί, συμπεριλαμβανομένων των βουλευτών, δικηγόρων, αστυνομικών, πυροσβεστών και στρατιωτών όταν αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους. Μη Ορθόδοξοι Χριστιανοί και πρόσωπα που δεν ανήκουν σε καμία θρησκευτική ομάδα μπορούν να ορκιστούν σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους.

Περιορισμοί στις Θρησκευτικές Ελευθερίες

Η κυβέρνηση γενικά σεβάστηκε την θρησκευτική ελευθερία εμπράκτως. Ωστόσο, η κυβέρνηση περιορίζει τα δικαιώματα ορισμένων θρησκευτικών ομάδων να εγγραφούν ή να αποκτήσουν νομική αναγνώριση ως θρησκείες. Το Σύνταγμα και η νομοθεσία απαγορεύουν τον προσηλυτισμό.

Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά έχουν 12 εκκρεμούσες αιτήσεις "ευκτηρίων οίκων,» μερικές χρονολογούμενες από το 2005. Μέχρι το τέλος της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δεν είχε απαντήσει στις επανειλημμένες αιτήσεις Μαρτύρων του Ιεχωβά και του Συνηγόρου να προβεί σε ενέργειες ως προς τις αιτήσεις αυτές.

Η Εκκλησία της Σαϊεντολογίας έκανε αίτηση για "άδεια ευκτηρίου οίκου» το 2008 αλλά δεν είχε λάβει απάντηση από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέχρι το τέλος της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση. Το 2000, το υπουργείο είχε απορρίψει την αίτηση της Σαϊεντολογίας με την αιτιολογία ότι η Σαϊεντολογία «δεν είναι θρησκεία». Οι Σαϊεντολόγοι είναι εγγεγραμμένοι επί του παρόντος ως μη κερδοσκοπική οργάνωση.

Διάφορες Πολυθεϊστικές Ελληνικές θρησκευτικές ομάδες έχουν υποβάλει πολλαπλές αιτήσεις που εκκρεμούν για "άδεια ευκτηρίου οίκου» και έχουν διαμαρτυρηθεί πολλές φορές στο παρελθόν στον Συνήγορο για αυτές τις καθυστερήσεις. Το 2006, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων απάντησε σε μία από τις ομάδες, ότι «θα καθυστερούσε την επίσημη απάντησή του, λόγω της

σοβαρότητας και της ιδιαιτερότητας του θέματος." Το υπουργείο δεν έχει δώσει καμία περαιτέρω απάντηση κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση.

Οι ηγέτες ορισμένων θρησκευτικών ομάδων θα ήθελαν η κυβέρνηση να καταργήσει τελείως την διαδικασία έκδοσης άδειας ευκτήριου οίκου, ισχυριζόμενοι ότι αυτή η διοικητική διαδικασία παρεμποδίζει την ελευθερία της θρησκείας και ότι, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, η αστυνομία έχει την εξουσία να προσάγει στο δικαστήριο θρησκευτικές οργανώσεις που στερούνται άδειας ευκτήριου οίκου. Κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση δεν υπήρξαν αναφορές ότι η αστυνομίας άσκησε δίωξη εναντίον θρησκευτικών ομάδων που δεν είχαν άδεια ευκτήριου οίκου.

Εκπρόσωποι των Μαρτύρων του Ιεχωβά ισχυρίστηκαν ότι το Ληξιαρχείο της Αθήνας (μια αρχή που υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών) έχει σταματήσει να αναγνωρίζει επίσημα και να εκδίδει πιστοποιητικά γάμου για ορισμένους θρησκευτικούς γάμους το 2008. Το Ληξιαρχείο φέρεται να δήλωσε ότι αυτοί οι γάμοι δεν είχαν τελεστεί από θρησκευτικούς λειτουργούς επίσημα καταχωρημένους σε έναν κατάλογο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, και ότι οι γάμοι δεν είχαν διεξαχθεί σε χώρους με έγκυρη «άδεια ευκτήριου οίκου». Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά ισχυρίστηκαν ότι το Ληξιαρχείο καταχώριζε τους γάμους τους από το 1975 και ότι η αλλαγή πολιτικής συνιστούσε παραβίαση της ελευθερίας της θρησκείας.

Εκπρόσωποι αρκετών θρησκευτικών δογμάτων ανέφεραν δυσκολίες στην διεκπεραίωση πολλών διοικητικών θεμάτων με τις αρχές. Ορισμένα νομικά προνόμια που παρέχονται στην Ορθόδοξη Εκκλησία δεν παρέχονται κατά κανόνα και σε άλλες αναγνωρισμένες θρησκείες. Αντίθετα η Ορθόδοξη εκκλησία έχει αποκλειστικό θεσμοθετημένο δεσμό με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για διοικητικά ζητήματα. Οι ίδιες θρησκευτικές ομάδες, επίσης, παραπονέθηκαν ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία απολαμβάνει απαλλαγών και εξαιρέσεων από την φορολόγηση που δεν επεκτείνονται και σε άλλες θρησκείες.

Το 2006 το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο απέρριψε για τεχνικούς λόγους, έφεση Μαρτύρων του Ιεχωβά κατά του τέλους ακίνητης περιουσίας για τον χώρο που στεγάζονται τα κεντρικά γραφεία τους. Όταν η περιοχή εντάχθηκε στο σχέδιο πόλεως, η Ορθόδοξη Εκκλησία εξαιρέθηκε από τον σχετικό φόρο. Οι Μάρτυρες του Ιεχωβά προέβησαν το επιχείρημα ότι ως «αναγνωρισμένη θρησκεία,» θα έπρεπε να

α εξαιρεθούν και αυτοί. Η υπόθεση εκκρεμεί στο δικαστήριο, μέχρι το τέλος της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση.

Τα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης υπο-εκπροσωπούνται στην απασχόληση στο δημόσιο τομέα και σε κρατικές βιομηχανίες και εταιρείες. Λίγοι μουσουλμάνοι στρατιωτικοί έχουν προαχθεί ως αξιωματικοί. Το 2008 η κυβέρνηση ψήφισε νόμο που προβλέπει την πλήρωση 0.5% των θέσεων εργασίας στην δημόσια διοίκηση από Μουσουλμάνους. Το φθινόπωρο του 2008, ως μέρος αυτού του προγράμματος, επτά μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας είχαν διοριστεί ως επαγγελματίες οπλίτες στον Ελληνικό Στρατό. Δύο μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης κατέχουν έδρες στο Κοινοβούλιο. Στην Ξάνθη και την Κομοτηνή, μουσουλμάνοι κατέχουν έδρες στα νομαρχιακά και δημοτικά συμβούλια και έχουν υπηρετήσει ως δήμαρχοι. Οι δημοτικές αρχές της Θράκης προσέλαβαν μουσουλμάνους ως συνδέσμους με το κοινό στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών και προσέφεραν μαθήματα τουρκικής γλώσσας σε άλλους δημοσίους υπαλλήλους.

Διαφορές εξακολούθησαν να υπάρχουν μεταξύ μερικών μελών της μουσουλμανικής μειονότητας και της κυβέρνησης σχετικά με τον τρόπο επιλογής μουφτήδων και ιμάμηδων. Βάσει της υφιστάμενης νομοθεσίας, η κυβέρνηση διορίζει τους τρεις μουφτήδες στη Θράκη με δεκαετή θητεία κατόπιν διαβουλεύσεων με μία επιτροπή μουσουλμάνων επιφανών. Η κυβέρνηση προβάλλει τον ισχυρισμό ότι πρέπει να διορίζει τους μουφτήδες, δεδομένου ότι είναι έμμισθοι κρατικοί λειτουργοί και πέραν των θρησκευτικών τους καθηκόντων έχουν και δικαστικά καθήκοντα με βάση την Σαρία. Ορισμένα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας εκφράζουν αντιρρήσεις ως προς το γεγονός ότι η άποψη της επιτροπής επιλογής μουφτή δεν είναι δεσμευτική για την κυβέρνηση.

Ενώ ορισμένα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας αποδέχονται την δικαιοδοσία των διορισμένων από την κυβέρνηση μουφτήδων, άλλα προέβησαν στην εκλογή δύο ανεπίσημων μουφτήδων, ισχυριζόμενα ότι η κυβέρνηση μιας μη ισλαμικής χώρα δεν έχει δικαίωμα να διορίζει μουφτήδες. Οι δύο ούτως εκλεγέντες μουφτήδες δεν αναγνωρίζονται από την κυβέρνηση, και ως εκ τούτου δεν έχουν δικαιοδοσία να κάνουν γάμους, να εκδίδουν διαζύγια, ή να λαμβάνουν αποφάσεις σε θέματα οικογενειακού δικαίου όπως τα κληρονομικά δικαιώματα. Τα δικαστήρια έχουν στο παρελθόν ασκήσει διώξεις εναντίον των ανεπίσημων μουφτήδων για αντιποίηση καθηκόντων των επίσημων διορισμένων μουφτήδων. Τον Ιούλιο του 2006, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) έκρινε ότι οι διώξεις αυτές παραβίαζαν τα δικαιώματα του εκλεγμένου Μουφτή της Ξάνθης.

Ορισμένα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας εξακολούθησαν να ασκούν πιέσεις στην κυβέρνηση για να επιτρέψει την άμεση εκλογή μουφτήδων.

Η κυβέρνηση έλαβε μέτρα να αντιμετωπίσει την αντιπαράθεση σχετικά με τη διαχείριση και τη φορολόγηση των βακουφίων στη Θράκη. Στο παρελθόν, ορισμένοι ακτιβιστές μουσουλμάνοι διεκδικούσαν το δικαίωμα αυτοδιοίκησης και αφορολόγητου καθεστώτος για τα βακούφια. Το 2007, η κυβέρνηση ψήφισε νομοθεσία που επιτρέπει την άμεση εκλογή βακουφικών διαχειριστικών επιτροπών και διέγραψε όλες τις φορολογικές οφειλές των βακουφίων, που ανέρχονταν σε περίπου 6,5 εκατομμύρια ευρώ (9,1 εκατ. δολάρια ΗΠΑ). Ωστόσο οι εκλογές για βακουφικές διαχειριστικές επιτροπές δεν έλαβαν χώρα κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση, και η διαγραφή των φόρων δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη.

Η μουσουλμανική κοινότητα της Αθήνας είναι δημογραφικά διαφορετική από την επίσημα αναγνωρισμένη μουσουλμανική μειονότητα της Θράκης. Ο πληθυσμός της εκτιμάται ότι είναι άνω των 200.000, και αποτελείται κυρίως από μετανάστες από τη Μέση Ανατολή και τη Νότια Ασία. Κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση, μουσουλμάνοι ηγέτες στην Αθήνα δήλωναν ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα της κοινότητας ήταν η συνεχιζόμενη απουσία επισήμου τεμένους και αναγνωρισμένων μουσουλμάνων κληρικών, και επίσης η έλλειψη ισλαμικού νεκροταφείου.

Παρά την έγκριση του Κοινοβουλίου πριν από εννέα χρόνια για τη δημιουργία ενός επίσημου τεμένους, η ανοικοδόμησή του δεν έχει αρχίσει ακόμη. Το 2000, το Κοινοβούλιο ενέκρινε νομοσχέδιο που επιτρέπει την κατασκευή τεμένους και ισλαμικού πολιτιστικού κέντρου. Το 2006, το Κοινοβούλιο υιοθέτησε νομοθεσία η οποία προβλέπει τη δημιουργία τζαμιού χωρίς πολιτιστικό κέντρο, σε μια κεντρική γειτονιά της Αθήνας, στον Βοτανικό, σε οικόπεδο που ανήκει στο Υπουργείο Άμυνας και επί του οποίου υπάρχουν εγκαταστάσεις του ναυτικού. Μουσουλμάνοι ηγέτες εξέφρασαν ικανοποίηση για την προτεινόμενη χωροθέτηση του τεμένους, αλλά τον Οκτώβριο του 2007 ζήτησαν από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων να επισπεύσει την διαδικασία, λέγοντας ότι η ίδρυση τεμένους ήταν ένα θέμα «υψίστης σημασίας» για τη μουσουλμανική κοινότητα. Τον Μάιο του 2009, σε απάντηση σε κοινοβουλευτική ερώτηση, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δήλωσε ότι δεν ήταν σε θέση να αποχωρήσει από το οικόπεδο που προοριζόταν για την ανοικοδόμηση του τεμένους, ισχυριζόμενο ότι η μετεγκατάσταση των ναυτικών εγκαταστάσεων θα είχε κόστος 91,25 εκατομμυρίων ευρώ (128 εκατ. δολάρια ΗΠΑ), και ότι δεν είχε επαρκή χρηματοδότηση για να προχωρήσει σε αυτήν.

Λόγω της έλλειψης τεμένους και επίσημου θρησκευτικού λειτουργού, οι μουσουλμάνοι που ζουν στην Αθήνα και σε άλλα μέρη εκτός Θράκης, πρέπει να ταξιδέψουν στην Θράκη ή να πάνε στο εξωτερικό, για να τελέσουν επίσημους ισλαμικούς γάμους και κηδείες. Εκείνοι που δεν μπορούν να διαθέσουν τα χρήματα για τα έξοδα του ταξιδιού είναι υποχρεωμένοι να αποδεχτούν τελετές από ανεπίσημους λειτουργούς.

Οι Μουσουλμάνοι της Αθήνας επίσης διαμαρτύρονται για τη συνεχιζόμενη έλλειψη ισλαμικού νεκροταφείου στην Αθήνα, δηλώνοντας ότι οι δημοτικοί κανονισμοί των νεκροταφείων απαιτούν την εκταφή των οστών μετά από τρία χρόνια, και ότι η εκταφή συνιστά παραβίαση των μουσουλμανικών εθίμων. Το 2005, η Ορθόδοξη Εκκλησία ανακοίνωσε ότι θα δώριζε τρία εκτάρια γης για να δημιουργηθεί ισλαμικό νεκροταφείο. Ωστόσο, ποτέ δεν άρχισε ή κατασκευή αυτού του νεκροταφείου. Τον Μάιο του 2009, σε απάντηση σε κοινοβουλευτική ερώτηση, διάφορα υπουργεία της κυβέρνησης έδωσαν αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις σχετικά με το μουσουλμανικό νεκροταφείο. Το Υπουργείο Εσωτερικών δήλωσε ότι ο Οργανισμός Αθήνας εξέταζε την επιτροπής καταλληλότητα του οικοπέδου ως νεκροταφείο, αλλά το Υπουργείο Εξωτερικών δήλωσε ότι το οικόπεδο δεν ήταν «κατάλληλο για νεκροταφείο» και ότι επανεξέταζε εναλλακτικές λύσεις.

Λόγω της απουσίας επίσημου τεμένους, οι μουσουλμάνοι σε όλη τη χώρα έχουν ιδρύσει πάνω από εκατό ανεπίσημα τεμένη και χώρους προσευχής. Το Ισλαμικό Πολιτιστικό Κέντρο του Μοσχάτου στην Αθήνα, ξεκίνησε το 2006 και συνέχισε να λειτουργεί ως ανεπίσημο τέμενος χωρίς άδεια ευκτηρίου οίκου. Ορισμένα ανεπίσημα τεμένη συνδέονται με διάφορες εθνοτικές ομάδες εξυπηρετώντας τις αντίστοιχες κοινότητες μεταναστών.

Η αποτέφρωση δεν επιτρέπεται από την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, και μέλη διαφόρων θρησκευτικών ομάδων διαμαρτύρονται για την έλλειψη εγκαταστάσεων αποτέφρωσης στη χώρα. Τον Μάρτιο του 2009, η κυβέρνηση εξέδωσε διάταγμα ως προς τους όρους κατασκευής δημοτικών εγκαταστάσεων αποτέφρωσης, αλλά μέχρι και το τέλος της περιόδου που καλύπτει αυτή η έκθεση δεν είχε αρχίσει η κατασκευή.

Η ενδο-Ορθόδοξη δογματική διαμάχη μεταξύ της Μονής Εσφιγμένου και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη του 1924 του Αγίου Όρους είναι η

διοικούσα αρχή της περιοχής, συνεχίστηκε και κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση. Η Μονή Εσφιγμένου, ένα Παλαιοημερολογίτικο μοναστήρι, σταμάτησε να αναγνωρίζει το Πατριαρχείο ως αρχή το 1972. Σύμφωνα με τον Πολιτικό Διοικητή του Αγίου Όρους, τα μοναστήρια πρέπει να αναγνωρίζουν την εξουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, προκειμένου να λειτουργούν στην περιοχή. Ως αποτέλεσμα, το Πατριαρχείο ζήτησε από την έξωση των μοναχών, η οποία επικυρώθηκε με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου το 2003, αλλά η απόφαση αυτή δεν έχει ποτέ εφαρμοστεί. Οι μοναχοί άσκησαν έφεση κατά της απόφασης, αλλά το 2005 το Συμβούλιο της Επικρατείας αρνήθηκε να εκδικάσει την έφεση, ισχυριζόμενο ότι δεν ήταν αρμόδιο σύμφωνα με το Σύνταγμα να εκδικάσει μία διαφορά επί της εκκλησιαστικής και διοικητικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου στο Άγιο Όρος. Μερικοί Παλαιοημερολογίτες μοναχοί συνεχίζουν την κατάληψη του μοναστηριού αλλά δεν έχουν νομική πρόσβαση στα περιουσιακά στοιχεία και τους τραπεζικούς λογαριασμούς του μοναστηριού.

Στα τέλη του 2005, η Ιερά Κοινότητα που διοικεί το Άγιο Όρος διόρισε ένα νέο μοναστικό τάγμα στην μονή Εσφιγμένου, επίσημα αναγνωρισμένο από το Πατριαρχείο για να αντικαταστήσει το υπάρχον μοναστικό τάγμα. Στα τέλη του 2006, επτά μοναχοί τραυματίστηκαν σε συγκρούσεις μεταξύ των δύο θρησκευτικών ταγμάτων, στις οποίες η αστυνομία δεν παρενέβη. Τον Νοέμβριο του 2008, έξι μοναχοί Εσφιγμένου καταδικασμένοι για διατάραξη ειρήνης και παράνομη κατάληψη του μοναστηριού, αθωώθηκαν από το Εφετείο της Θεσσαλονίκης. Τα μέλη του επίσημα αναγνωρισμένου τάγματος, τα οποία διαμένουν προσωρινά σε άλλο μοναστήρι, διαμαρτύρονται για την συνεχιζόμενη παρουσία των Παλαιοημερολογιτών μοναχών στο μοναστήρι και την θεωρούν παράνομη. Υποστηρικτές των καταληψιών ισχυρίζονται ότι η κυβέρνηση παρεμποδίζει την μεταφορά τροφίμων, φαρμάκων, ιατρικού προσωπικού καθώς και προσκυνητών στο μοναστήρι. Ο Διοικητής του Αγίου Όρους δήλωσε ότι είχε τακτικές επαφές με τους Παλαιοημερολογίτες μοναχούς και ότι προσπαθούσε να βρει μια λύση για την ενσωμάτωσή τους με την υπόλοιπη μοναστική κοινότητα του Αγίου Όρους.

Παραβιάσεις της θρησκευτικής ελευθερίας

Ηγέτες ορισμένων θρησκευτικών ομάδων εξέφρασαν ανησυχία για το γεγονός ότι οι νόμοι εναντίον του προσηλυτισμού παραμένουν σε ισχύ.

Τον Ιούνιο του 2008, ένα μέλος της Ευαγγελικής εκκλησίας ετέθη σε κράτηση και στην συνέχεια υπεβλήθη μήνυση εναντίον του για προσηλυτισμό διότι έκανε διανομή υλικών σχετικών με την Βίβλο. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο απέρριψε τις κατηγορίες.

Στις 20 Ιανουαρίου 2008, η αστυνομία συνέλαβε και έθεσε σε κράτηση δύο Μορμόνους ιεραποστόλους για δύο ημέρες με την κατηγορία του προσηλυτισμού. Οι ιεραπόστολοι δικάστηκαν και στη συνέχεια απαλλάχθηκαν από όλες τις κατηγορίες.

Δεν υπάρχουν στην Ελλάδα άτομα σε κράτηση ή στην φυλακή για θρησκευτικούς λόγους.

Αναγκαστική Αλλαγή Θρησκευτικής Πίστης

Δεν υπήρξαν καταγγελίες περιστατικών αναγκαστικής αλλαγής θρησκευτικής πίστης, που να περιλαμβάνουν ανήλικους Αμερικανούς πολίτες που είχαν απαχθεί ή απομακρυνθεί παράνομα από τις ΗΠΑ, ή που δεν τους επετράπη η επιστροφή στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Βελτιώσεις και Θετικές Εξελίξεις σχετικά τις Θρησκευτικές Ελευθερίες

Τον Φεβρουάριο του 2009, η κυβέρνηση συγχρηματοδότησε εκδηλώσεις στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Βόλο και για την Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος. Υπουργοί της Κυβέρνησης, Βουλευτές, και Δήμαρχοι και παρακολούθησαν τις εκδηλώσεις. Η Υπουργός Εξωτερικών έκανε μια δημόσια δήλωση για την Ημέρα Μνήμης του Ολοκαυτώματος. Στις 17 Ιουνίου το Υπουργείο Εξωτερικών δημοσίευσε ένα βιβλίο με τίτλο «Έλληνες στο Άουσβιτς-Μπιρκενάου» και διοργάνωσε μία εκδήλωση προς τιμώντας την μνήμη Ελλήνων που σκοτώθηκαν σε ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Η κυβέρνηση σημείωσε πρόοδο ως στην εφαρμογή πρωτοβουλιών που είχε ανακοινώσει τον Ιανουάριο 2007 για να αντιμετωπίσει τις ανησυχίες που διατύπωσε η Μουσουλμανική μειονότητα. Το σχέδιο της κυβέρνησης περιελάμβανε την πρόσληψη 240 ιμάμηδων, ποσόστωση 0,5% στις προσλήψεις στο δημόσιο για μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας, και διαγραφή των χρεών των βακουφίων. Μετά την πρόσληψη 183 ιμάμηδων τον Ιανουάριο του 2009, η κυβέρνηση άρχισε την καταβολή των μισθών τους τον Μάρτιο. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι δήλωσαν ότι δεν προσελήφθησαν 240 ιμάμηδες όπως είχε ανακοινωθεί διότι οι υπόλοιποι υποψήφιοι δεν είχαν

πιστοποιητικά ότι είχαν τελειώσει το δημοτικό σχολείο. Η κυβέρνηση ξεκίνησε τις προσλήψεις μέσω ποσόστωσης του 0,5% τον Σεπτέμβριο του 2008, αλλά κυβερνητικοί αξιωματούχοι δήλωσαν ότι η πλήρωση του προβλεπόμενου αριθμού θέσεων μέσω της ποσόστωσης θα πάρει χρόνο λόγω του περιορισμένου αριθμού θέσεων.

Τμήμα III. Κοινωνικός Σεβασμός ως προς τις Θρησκευτικές Ελευθερίες

Υπήρξαν κάποιες αναφορές περιπτώσεων κοινωνικών διακρίσεων λόγω θρησκέυματος, πεποιθήσεων, ή πρακτικών. Ο αριθμός των αντισημιτικών επεισοδίων αυξήθηκε μετά την τις στρατιωτικές επιχειρήσεις του Ισραήλ στην Γάζα το Δεκέμβριο του 2008.

Η Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία ασκεί σημαντική κοινωνική, πολιτική και οικονομική επιρροή και έχει στην ιδιοκτησία της σημαντική, αν και ακαθόριστου μεγέθους, περιουσία . Πολλοί πολίτες θεωρούν δεδομένο ότι η Ελληνική καταγωγή συνδέεται άμεσα με την Ορθοδοξία. Ορισμένοι μη Ορθόδοξοι πολίτες εξέφρασαν παράπονα ότι αντιμετωπίζονται με καχυποψία ή ότι τους ελέχθη ότι δεν ήταν γνήσιοι έλληνες, όταν αποκάλυψαν τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

Μέλη μειονοτικών θρησκευτικών ομάδων ανέφεραν περιστατικά κοινωνικών διακρίσεων και μισαλλοδοξίας από την Ορθόδοξη Εκκλησία, όπως για παράδειγμα ότι ορισμένοι μητροπολίτες προειδοποιούσαν τους πιστούς της ενορίας τους να μην έχουν σχέσεις με μέλη μειονοτικών θρησκευτικών ομάδων και ζητούσαν από την αστυνομία να συλλαμβάνει ιεραπόστολους για προσηλυτισμό. Η Ορθόδοξη Εκκλησία διατηρεί στην μια επίσημη ιστοσελίδα της έναν κατάλογο με 74 θρησκευτικές ομάδες τις οποίες θεωρεί αιρετικές, συμπεριλαμβανομένων των Μαρτύρων του Ιεχωβά, των Ευαγγελιστών Χριστιανών, των Σαϊεντολόγων, των Μορμόνων, και των Μπαχάι.

Ηγέτες πολλών μη Ορθοδόξων θρησκευτικών ομάδων ανέφεραν ότι, ενώ η Ορθόδοξη Εκκλησία σπάνια είχε επίσημες επαφές με άλλες θρησκευτικές ομάδες, οι ιδιωτικές φιλικές εγκάρδιες σχέσεις μεταξύ ηγετικών μελών του κλήρου της Ορθόδοξης Εκκλησίας και μελών μειονοτικών θρησκευτικών ομάδων είχαν αυξηθεί σε συχνότητα.

Τον Δεκέμβριο του 2008, η κεντροαριστερή εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» δημοσίευσε αντισημιτικά σκίτσα και σάτιρα, έτσι ενώνοντας την φωνή της με άλλα μικρότερα εξτρεμιστικά έντυπα τα οποία

συνέκριναν τους Εβραίους με τους Ναζί, ή τους θεωρούσαν υπεύθυνους για πράξεις του κράτους του Ισραήλ. Επιπλέον, η διαδικτυακή έκδοση του Ριζοσπάστη, που είναι επίσημο όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος, δημοσίευσε ένα κινούμενο σκίτσο το οποίο παρουσίαζε εναλλάξ το αστέρι του Δαβίδ με ναζιστικές σβάστικες και με το σύνθημα «ο ιμπεριαλισμός έριξε την μάσκα του και έβγαλε το σιωνιστικό μαχαίρι του».

Ο Γιώργος Καρατζαφέρης, ηγέτης του κόμματος ΛΑΟΣ, ενός δεξιού εθνικιστικού κόμματος με δέκα κοινοβουλευτικές έδρες, έχει δηλώσει δημοσίως ότι το κόμμα του δεν είναι ούτε ρατσιστικό ούτε αντισημιτικό, ωστόσο έχει συχνά αρνηθεί την ύπαρξη του Ολοκαυτώματος και έχει κατηγορήσει «τον Πάπα και τους Εβραίους» για συνωμοσία εναντίον της χώρας. Μετά τις ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Γάζα τον Ιανουάριο του 2009, η επίσημη εφημερίδα του ΛΑΟΣ «Άλφα Ένα» δημοσίευσε ένα επώνυμο αντισημιτικό άρθρο από τον Καρατζαφέρη στο οποίο έλεγε ότι "είναι ευρέως γνωστό ότι ο Εβραίος μυρίζει αίμα» και συνέδεε τους Εβραίους με τους Ναζί.

Τα περιστατικά βανδαλισμού εβραϊκών μνημείων αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια και μετά τις ισραηλινές στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Γάζα. 13 περιστατικά αναφέρθηκαν μόνο τον Δεκέμβριο του 2008, σε σύγκριση με μόλις δύο όλο τον υπόλοιπο χρόνο. Από τον Δεκέμβριο 2008 μέχρι και τον Ιανουάριο 2009, εβραϊκές συναγωγές, μνημεία Ολοκαυτώματος και εβραϊκά νεκροταφεία βεβηλώθηκαν με αντισημιτικά συνθήματα στην Αθήνα, Λάρισα, Βόλο, Κέρκυρα, Βέροια, Δράμα, Κομοτηνή, και Ιωάννινα. Τον Αύγουστο του 2008, αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα YouTube ένα αντισημιτικό βίντεο στο οποίο περιεγράφετο με κομπασμό ο βανδαλισμός του μνημείου Ολοκαυτώματος στην Ρόδο. Τον Μάιο του 2008, το εβραϊκό νεκροταφείο της Αθήνας υπέστη βανδαλισμό με καταστροφή ταφόπλακας και την ρίψη σπασμένου γυαλιού στην περιοχή. Η εβραϊκή κοινότητα διαμαρτυρήθηκε για αυτά τα γεγονότα. Το εβραϊκό νεκροταφείο των Ιωαννίνων υπέστη βανδαλισμό τον Ιανουάριο, Μάρτιο, και στις αρχές Ιουνίου 2009. Ο Υπουργός Εξωτερικών καταδίκασε δημοσίως τους βανδαλισμούς στις 17 Ιουνίου.

Η εβραϊκή κοινότητα ανέφερε ότι ελάχιστα από τα δημόσια εβραϊκά νεκροταφεία στη χώρα συντηρούνται κανονικά (τα χορτάρια δεν κόβονται, οι περιφράξεις δεν επισκευάζονται, και τα φυτά δεν ποτίζονται) αν και η συντήρηση των νεκροταφείων προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία.

Σημειώθηκε μία βελτίωση της κατάστασης από την τελευταία περίοδο αναφοράς: ο κρατικός οργανισμός τουρισμού και μέσα ενημέρωσης δεν διαφημίζουν πλέον την Πασχαλινή παράδοση του

καψίματος του Ιούδα, δηλαδή το κάψιμο ομοιώματος πραγματικού μεγέθους του Ιούδα, ένα έθιμο που μερικές φορές αναφερόταν ως το «κάψιμο του Εβραίου». Η παράδοση αυτή συνεχίστηκε σε ορισμένα μέρη της χώρας, αλλά οι αναφορές σε αυτήν ήταν ως «το κάψιμο του Ιούδα» και όχι του Εβραίου. Η Εβραϊκή Κοινότητα συνέχισε να διαμαρτύρεται για αντισημιτικά χωρία στην Λειτουργία της Μεγάλης Εβδομάδας της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, αλλά ανέφερε ότι ήταν σε διάλογο με την Ορθόδοξη Εκκλησία για την αφαίρεση των εν λόγω χωρίων.

Οι συζητήσεις μεταξύ της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης και της κυβέρνησης για να βρεθεί κοινά αποδεκτή αποζημίωση για το νεκροταφείο της κοινότητας το οποίο απαλλοτριώθηκε μετά από την καταστροφή του κατά τη διάρκεια του Ολοκαυτώματος συνεχίστηκαν. Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, ένα δημόσιο ίδρυμα, χτίστηκε πάνω από το απαλλοτριωθέν νεκροταφείο αμέσως μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου. Μια επιτροπή εμπειρογνομόνων του Υπουργείου Οικονομικών η οποία συστάθηκε για να αξιολογήσει στην αξία του ακινήτου και να προτείνει λύση, συνήλθε και πάλι στις αρχές Μαρτίου 2009. Στα τέλη Μαρτίου και Απριλίου 2009, ο ειδικός απεσταλμένος για Θέματα του Ολοκαυτώματος του Υπουργείου Εξωτερικών είχε συνάντηση με αξιωματούχους του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Εξωτερικών για να προωθήσει την άμεση επίλυση του θέματος.

Εκπρόσωποι διεθνών ραβινικών μη κυβερνητικών οργανώσεων εξέφρασαν την ανησυχία ότι η κατασκευή του μετρό στην περιοχή του Πανεπιστημίου, θα διατάρασσε ανθρώπινα λείψανα και ζήτησε την αναστολή όλων των εργασιών εκσκαφής. Ο διευθυντής της εταιρείας που επιβλέπει την κατασκευή του μετρό ανέφερε στον Ειδικό Απεσταλμένο για Θέματα του Ολοκαυτώματος ότι δεν είχαν βρεθεί καθόλου ανθρώπινα λείψανα κατά τις εκσκαφές.

Μέλη της τοπικής εβραϊκής κοινότητας ανέφεραν ότι η εταιρεία κατασκευής του μετρό και η Αρχαιολογική Υπηρεσία ήσαν σε επικοινωνία μαζί τους κάθε φορά που έβρισκαν οτιδήποτε σχετικό με ανθρώπινα λείψανα, αν και οι επαφές ελάμβαναν χώρα συνήθως μετά το τέλος της ανασκαφής. Μέχρι και το τέλος της περιόδου που καλύπτει η παρούσα έκθεση είχαν βρεθεί 72 τεμάχια από επιτύμβιες στήλες, τα οποία καταχωρήθηκαν από την αρχαιολογική υπηρεσία, και εξετάζονται από μέλη της τοπικής εβραϊκής κοινότητας. Παρόλο το γεγονός ότι οι τοπικές αρχές δεν παρείχαν απόλυτη διαβεβαίωση ότι το μετρό δεν θα παραβίαζε τα σύνορα του παλαιού νεκροταφείου, ηγέτες της εβραϊκής κοινότητας Θεσσαλονίκης εξέφρασαν ικανοποίηση για την συνεργασία με τις τοπικές αρχές αρμόδιες για την κατασκευή του μετρό.

Τμήμα IV. Κυβερνητική Πολιτική των ΗΠΑ

Η Αμερικανική κυβέρνηση συζητά ζητήματα θρησκευτικής ελευθερίας με την Ελληνική κυβέρνηση στο πλαίσιο της γενικότερης πολιτικής της για την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αξιωματούχοι της Αμερικανικής Πρεσβείας είχαν συναντήσεις με θρησκευτικούς ηγέτες και τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο Πρέσβης και επισκέπτες ανώτεροι αξιωματούχοι των ΗΠΑ στην Ελλάδα είχαν συζητήσεις για θέματα θρησκευτικών ελευθεριών με ανώτερους κυβερνητικούς αξιωματούχους και θρησκευτικούς ηγέτες. Η πρεσβεία των ΗΠΑ συζητά επίσης τακτικά θέματα θρησκευτικής ελευθερίας με άλλους κυβερνητικούς αξιωματούχους, συμπεριλαμβανομένων δημάρχων, νομαρχών, βουλευτών, και μελών άλλων διπλωματικών αποστολών. Αξιωματούχοι της Πρεσβείας και του Γενικού Προξενείου στη Θεσσαλονίκη είχαν τακτικές συναντήσεις με εκπροσώπους διαφόρων θρησκευτικών ομάδων και διερεύνησαν αναφορές θρησκευτικών διακρίσεων.

Κατά την περίοδο που καλύπτει αυτή η έκθεση, αξιωματούχοι της Πρεσβείας παρακολούθησαν τις εκδηλώσεις μνήμης του Ολοκαυτώματος στην Αθήνα και το Γενικό Πρόξενο της Θεσσαλονίκης τις εκδηλώσεις στην Θεσσαλονίκη. Αξιωματούχοι των ΗΠΑ συνέχισαν να θέτουν τακτικά στην Ελληνική κυβέρνηση το θέμα της αποζημίωσης της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης για το εβραϊκό νεκροταφείο ιδιοκτησίας της που απαλλοτριώθηκε από την κυβέρνηση. Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2009, ο ειδικός απεσταλμένος για θέματα του Ολοκαυτώματος είχε συναντήσεις με κυβερνητικούς αξιωματούχους σχετικά με το θέμα της αποζημίωσης της εβραϊκής κοινότητας για να προωθήσει την στενότερη συνεργασία με την τοπική εβραϊκή κοινότητα και διεθνείς ραβινικές ομάδες στο θέμα του νεκροταφείου. Η αμερικανική κυβέρνηση ενθάρρυνε την εβραϊκή κοινότητα στις προσπάθειές της να κινητοποιήσει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, ένα δημόσιο ίδρυμα που χτίστηκε πάνω στο εβραϊκό νεκροταφείο, να προβεί σε μελλοντικές ενέργειες για να τιμηθεί η εβραϊκή πολιτιστική κληρονομιά του χώρου.

Τον Σεπτέμβριο του 2008, ο Πρέσβης διοργάνωσε ένα δείπνο για τον εορτασμό του ραμαζανιού και την προώθηση της θρησκευτικής ελευθερίας, για θρησκευτικούς ηγέτες, κυβερνητικούς αξιωματούχους, και μέλη της διπλωματικής κοινότητας .

Η πρεσβεία των ΗΠΑ παρακολουθεί στενά τα ζητήματα σχετικά με την έκδοση θεωρήσεων εισόδου για θρησκευτικούς λειτουργούς καθώς και ζητήματα σχετικά με την φορολόγηση θρησκευτικών ομάδων.

Αμερικανοί αξιωματούχοι προώθησαν και υποστήριξαν πρωτοβουλίες σχετικά με τις θρησκευτικές ελευθερίες και να χρησιμοποιήσαν το Διεθνές Πρόγραμμα Επισκέψεων για να μπορέσουν ηγέτες μουσουλμανικών κοινοτήτων να επισκεφθούν τις Ηνωμένες Πολιτείες και αμερικανούς ομολόγους των.

Ο Πρέσβης και άλλοι αξιωματούχοι των ΗΠΑ επισκέφθηκαν τακτικά θρησκευτικούς χώρους και συναντήθηκαν με εκπροσώπους θρησκειών με στόχο την προαγωγή θεμάτων θρησκευτικών ελευθεριών.

